

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VIŠJE
DELOVNO
IN SOCIALNO
SODIŠČE

VDSS sodba Pdp 65/2010

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2010:PDP.65.2010

Evidenčna številka: VDS0005043

Datum odločbe: 21.07.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: redna odpoved pogodbe o zaposlitvi - krivdni razlog - opozorilo pred odpovedjo

Zveza: ZDR člen 82, 82/1, 83, 83/1, 83/2, 88, 88/1, 88/1-3.

Jedro

Pisno opozorilo pred odpovedjo je pogoj za zakonitost kasnejše redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga. Glede dokaznega bremena je dolžnost delodajalca le, da dokaže obstoj opozorila pred odpovedjo, vsebinsko neutemeljenost pa mora zatrjevati in dokazovati delavec. Ker v konkretnem primeru neutemeljenosti opozorila pred odpovedjo tožnik ni dokazal, je ta pogoj za zakonito redno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga izpolnjen.

Izrek

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje.

Tožnik sam krije svoje pritožbene stroške.

Obrazložitev

:

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožbeni zahtevek za razveljavitev odpovedi in za ugotovitev, da je redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga z dne 18. 5. 2009 nezakonita in da tožniku delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo, ampak je trajalo do izdaje sodbe sodišča prve stopnje. Nadalje je zavrnilo tožbeni zahtevek, da je tožena stranka dolžna tožniku za obdobje nezakonitega prenehanja delovnega razmerja vzpostaviti delovno razmerje po pogodbi o zaposlitvi z dne 9. 1. 2007, priznati delovno dobo, ga prijaviti v socialno zavarovanje, obračunati bruto plačo, po plačilu davkov in prispevkov izplačati neto plačo z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva zapadlosti posameznega mesečnega zneska plače do plačila, priznati in izplačati vse druge pravice in denarne prejemke iz delovnega

razmerja in plačati odškodnino v višini 11.700,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva izdaje sodbe sodišča prve stopnje do plačila (1. točka izreka). Poleg tega je sodišče prve stopnje odločilo, da stranki sami krijeta svoje stroške postopka (2. točka izreka).

Zoper izpodbijano sodbo (razen zoper odločitev o stroških postopka tožene stranke) se je iz vseh pritožbenih razlogov, to je zaradi bistvenih kršitev določb postopka, zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja ter zmotne uporabe materialnega prava, pritožil tožnik. Pritožbenemu sodišču je predlagal, da izpodbijani del sodbe spremeni in tožbenemu zahtevku ugodi oziroma da ga razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. Navedel je, da pisnega vabila na zagovor ni prejel pravočasno, ampak šele na zagovoru, kot je izpovedal ob zaslišanju na naroku za glavno obravnavo. O uvedbi postopka odpovedi je bil le ustno obveščen, z očitanimi kršitvami obveznosti iz delovnega razmerja je bil le pavšalno seznanjen. Datum prejema pisne obdolžitve je tožena stranka vpisala naknadno, kar se sklada z izpovedjo priče B.P. (sindikalnega zaupnika), ki se ni spomnil, ali je tožnik v času, ko ga je obvestil o postopku odpovedi, razpolagal s pisno obdolžitvijo. V zvezi z utemeljenostjo kršitve obveznosti iz delovnega razmerja je tožnik navedel, da sodišče prve stopnje ne bi smelo verjeti pričam, da je datum 31. 3. 2009 na odredbi za delo preko polnega delovnega časa ostal po pomoti. Vse priče, ki so to izpovedale, so zaposlene pri toženi stranki in so bile udeležene v postopku odpovedi, tako da so zainteresirane za izid spora. Njihova verodostojnost je glede na odvisnost od tožene stranke vprašljiva. Na obeh odredbah za delo preko polnega delovnega časa je zapisan isti datum (31. 3. 2009), tako da ne gre za pomoto. Odredbi je tožena stranka predložila kot verodostojni listini, kar bi morale sodišče prve stopnje upoštevati ter ugotoviti, da delo preko polnega delovnega časa ni bilo odrejeno skladno z zakonskimi določbami. Odklonitev nezakonito odrejenega dela ne predstavlja kršitve obveznosti iz delovnega razmerja. Zaradi odklonitve toženi stranki škoda ni nastala. Sicer pa tudi niso bile podane okoliščine, ki bi dopuščale odreditev dela preko polnega delovnega časa, niti tega ne dopušča narava dejavnosti, ki jo tožena stranka opravlja. Kot so potrdile vse priče, se delo preko polnega delovnega časa opravlja stalno, kar izključuje možnost, da bi šlo v posameznem primeru za izjemno situacijo. Ob koncu pritožbe je tožnik še navedel, da se sodišče prve stopnje ni določno opredelilo do utemeljenosti pisnega opozorila pred odpovedjo, čeprav predstavlja predpostavko za zakonitost odpovedi. Priče so izpovedale, da v času, ko naj bi tožnik kršil obveznosti iz delovnega razmerja s kajenjem, kadilnic ni bilo. Druge očitane kršitve, da je tožnik brcnil v stroj, pa tožena stranka ni dokazala, o tem so izpovedale le priče, ki niso verodostojne, ker so zainteresirane za izid spora. Na izpovedi ni mogoče opreti odločitve o utemeljenosti tožbenega zahtevka, ampak je treba – glede na to, da je predmet presoje redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga, ki predstavlja hudo sankcijo za delavca – upoštevati izpoved tožnika, ki je pojasnil, zakaj je treba s strojem v določenih primerih ravnati bolj grobo.

V odgovoru na pritožbo je tožena stranka prerekala tožnikove navedbe in pritožbenemu sodišču predlagala, da pritožbo kot neutemeljeno zavrne in da potrdi izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje. Navedla je, da je tožniku pisno obdolžitev vročila v kadrovske službi 6. 5. 2009 skupaj z vabilom na zagovor, kar je tožnik potrdil ob zaslišanju. Zagovor je bil določen za 12. 5. 2009 in na željo tožnika preložen na 13. 5. 2009. Tožnik se je zagovora udeležil, na zagovoru ni zatrjeval, da vabila ni prejel. V kolikor slednje ne bi bilo res, ne bi mogel prositi za preložitev zagovora niti se zagovora ne bi mogel udeležiti. V zvezi z delom preko polnega delovnega časa je tožena stranka navedla, da je bilo odrejeno nekaj dni prej, priča I.P. je pojasnila razloge za odreditev ter potrdila, da je tožena stranka upoštevala zakonske omejitve. Nadalje je tožena stranka v postopku pred sodiščem prve stopnje obrazložila, da zaradi narave dela prihaja do nihanj v proizvodnji in da je bilo delo preko polnega delovnega časa za vikend vedno odrejeno v sredo ali četrtek. Za več mesecev vnaprej tožena stranka nadurnega dela ni mogla odrediti. V konkretnem primeru je tožniku nadrejena delavka, C.J., delo odredila pred prvomajskimi prazniki, kot je potrdila ob zaslišanju. Iz plačnih list tožnika je nadalje razvidno, da dela preko polnega delovnega časa ni opravljal. Ni ga hotel opravlјati, saj

se je – kot je izpovedala priča M.Ž. – poleg službe honorarno ukvarjal z izdelovanjem fasad in pleskanjem. Sodišče prve stopnje se je opredelilo do očitkov v pisnem opozorilu pred odpovedjo, očitki so bili utemeljeni. Storitve očitanih kršitev obveznosti iz delovnega razmerja tožnik ni zanikal, potrdile so jih priče, ki so bile zaslišane na naroku za glavno obravnavo. Ob koncu je tožena stranka opozorila na tožnikov odnos do dela po prejemu odpovedi, ko je med delovnim časom bral časopis.

Pritožba ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijani del sodbe v mejah pritožbenih razlogov, ki jih je uveljavljal tožnik, in v skladu z 2. odstavkom 350. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP; Ur. l. RS, št. 26/99 in nadaljnji) po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb postopka po 1., 2., 3., 6., 7., 11. točki, razen glede obstoja in pravilnosti pooblastila za postopek pred sodiščem prve stopnje, 12. in 14. točki 2. odstavka 339. člena ZPP ter na pravilno uporabo materialnega prava. Pri navedenem preizkusu je ugotovilo, da sodišče prve stopnje ni zagrešilo absolutnih bistvenih kršitev določb postopka, na katere se pazi po uradni dolžnosti, da je popolno in pravilno ugotovilo dejansko stanje ter da je izpodbijana odločitev materialnopravno pravilna in zakonita.

Tožena stranka je tožniku 18. 5. 2009 redno odpovedala pogodbo o zaposlitvi iz krivdnega razloga po 3. alineji 1. odstavka 88. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR; Ur. l. RS, št. 42/02 in nadaljnji). Predhodno ga je 15. 1. 2009 pisno opozorila na izpolnjevanje obveznosti iz delovnega razmerja in na možnost odpovedi v primeru ponovne kršitve, kot se za zakonitost redne odpovedi iz krivdnega razloga zahteva v 1. odstavku 83. člena ZDR. Navedla je, da je 28. 5. 2008 že prejel pisno opozorilo pred odpovedjo zaradi nespoštovanja evidentiranja delovnega časa, 14. 1. 2009 pa je zjutraj dvakrat močno brcnil v stroj za rezanje jeder (priloga A1). V redni odpovedi iz krivdnega razloga z dne 18. 5. 2009 (priloga A4) pa je tožena stranka tožniku očitala tri kršitve obveznosti iz delovnega razmerja, vendar je bila le kršitev v zvezi s neupravičenim zavračanjem dela preko polnega delovnega časa zajeta v pisni obdolžitvi, tako da je sodišče prve stopnje presojo utemeljeno omejilo na to kršitev.

Skladno z 2. in 3. odstavkom 83. člena ZDR mora delodajalec pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga delavcu omogočiti zagovor v razumnem roku, ki ne sme biti krajši od treh delovnih dni. V pisnem vabilu na zagovor mora biti naveden obrazložen razlog, zaradi katerega se namerava podati odpoved, ter datum, ura in kraj zagovora. Vročiti ga je treba osebno, enako kot odpoved. Pri zagovoru lahko po pooblastilu delavca sodeluje sindikat.

Tožena stranka je v obravnavani zadevi izpolnila vse formalne zahteve, ki so za zakonitost redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga določene v zakonu, kot je pravilno zaključilo sodišče prve stopnje. Tožnika je predhodno pisno opozorila na izpolnjevanje obveznosti iz delovnega razmerja in možnost odpovedi, vročila mu je obrazloženo vabilo na zagovor, ki po vsebini predstavlja pisno obdolžitev (priloga A2). Zgolj na podlagi dejstva, da priča B.P. (sindikalni zaupnik) o prejemu vabila na zagovor ni znal izpovedati, ni mogoče šteti za dokazano, da tožnik vabila (pisne obdolžitve) ni prejel, kot neutemeljeno navaja pritožba. Na vabilu je poleg tožnikovega podpisa zapisan datum 6. 5. 2009, ko naj bi ga po navedbah tožene stranke prejel v kadrovski službi. Sodišče prve stopnje utemeljeno ni verjelo navedbi tožnika, da vabila na zagovor ni prejel, kot je razvidno iz zapisnika z naroka za glavno obravnavo z dne 5. 11. 2009 je ob zaslišanju najprej potrdil prejem vabila na zagovor, nato pa je svojo izpoved dvakrat spremenil in ob koncu zatrjeval, da je vabilo na zagovor prejel šele po zagovoru ter da je bil le ustno obveščen s strani sindikalnega zaupnika (ki izpovedi ni potrdil). Sicer pa pritožbeno sodišče še dodaja, da se je tožnik zagovora udeležil, da se je opredelil do očitane kršitve obveznosti iz delovnega razmerja. Iz tega razloga pritrjuje zaključku v

izpodbijani sodbi, da mu je tožena stranka zagovor omogočila in da v zvezi z zagovorom ni ravnala nezakonito.

V zvezi s pisnim opozorilom pred odpovedjo je v 1. odstavku 83. člena ZDR določeno le, da mora biti podano najkasneje v šestdesetih dneh od ugotovitve kršitve in najkasneje v šestih mesecih od nastanka kršitve ter da ga je mogoče upoštevati le, če delavec ponovno krši obveznosti iz delovnega razmerja v enem letu od prejema.

Do očitkov v opozorilo se sodišče prve stopnje sicer ni podrobneje opredelilo, kot navaja pritožba, vendar to ne vpliva na pravilnost presoje o (ne)utemeljenosti tožbenega zahtevka za ugotovitev nezakonitosti odpovedi. Skladno s stališči Vrhovnega sodišča RS (na primer v sklepu opr. št. VIII Ips 294/2005 z dne 6. 12. 2005 in v sodbi opr. št. VIII Ips 227/2005 z dne 8. 11. 2005) je pisno opozorilo pred odpovedjo pogoj za kasnejšo redno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga, če delavec kršitve obveznosti iz delovnega razmerja ponavlja. Glede dokaznega bremena je dolžnost delodajalca le, da dokaže njegov obstoj, vsebinsko neutemeljenost pa mora – drugače kot obstoj utemeljenega razloga za odpoved, ko je dokazno breme skladno s 1. odstavkom 82. člena ZDR na delodajalca – zatrjevati in dokazovati delavec (stališče Vrhovnega sodišča RS na primer v sodbi opr. št. VIII Ips 474/2006 z dne 10. 4. 2007 in v sodbi opr. št. VIII Ips 476/2008 z dne 8. 9. 2009). Neutemeljenosti opozorila pred redno odpovedjo tožnik ni dokazal, obstoj kršitve obveznosti iz delovnega razmerja (brcanje stroja za razrez, torej neprimerno vedenje na delovnem mestu) so potrdile priče I.P. in M.Ž., katerih izpovedi je sodišče prve stopnje povzelo v obrazložitvi izpodbijane sodbe, kar dokazuje, da je bilo predhodno pisno opozorilo pred odpovedjo utemeljeno in da je ta pogoj za zakonitost redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga izpolnjen. Druge morebitne kršitve obveznosti iz delovnega razmerja v pisnem opozorilu pred odpovedjo z dne 15. 1. 2009, ki je predmet presoje v zvezi z redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi z dne 18. 5. 2009, niso vsebovane (na primer kajenje na delovnem mestu, neprimeren odnos s sodelavci) in pritožbene navedbe, ki se nanje nanašajo, niso bistvene. Iz tega razloga se pritožbeno sodišče po 1. odstavku 360. člena ZPP do njih ni opredelilo.

Utemeljenost v redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga očitane kršitve je sodišče prve stopnje presojalo na podlagi izpovedi prič I.P. (vodje oddelka tiskanja etiket), M.Ž. (vodje oddelka tiska, nadomestnega vodje oddelka dodelave, v katerem je delal tožnik), A.B. (tiskarja, sodelavca tožnika) in tožnika. Pričam je utemeljeno verjelo, saj so njihove izpovedi skladne med seboj in s predloženo listinsko dokumentacijo, pred zaslišanjem so bile skladno z določbo 2. odstavka 238. člena ZPP opomnjene na dolžnost govoriti resnico, da ne smejo ničesar zamolčati, in opozorjene na posledice krive izpovedi. Sprejeto dokazno oceno je sodišče prve stopnje v obrazložitvi izpodbijane sodbe izčrpno in prepričljivo pojasnilo ter navedlo, zakaj in v katerem delu je tožnikov zagovor ocenilo kot neprepričljiv. Pritožbene navedbe so zato v delu, v katerem oporekajo dokaznim zaključkom v izpodbijani sodbi, neutemeljene.

Priče I.P., M.Ž. in A.B. pritožba neutemeljeno ocenjuje kot neverodostojne zgolj zato, ker so zaposlene pri toženi stranki. V 8. členu ZPP je uveljavljeno načelo proste presoje dokazov, kar pomeni, da verodostojnost izvedenega dokaza oceni sodišče, pri čemer ni vezano na dokazna pravila, ki bi vnaprej določila njegovo vrednost. Tako zgolj pa podlagi domnevno odvisnega položaja prič v razmerju do ene izmed pravnih strank ni mogoče šteti, da njeni izpovedi ni mogoče verjeti.

Pritožbeno sodišče soglaša z nadaljnjim zaključkom sodišča prve stopnje, da je tožena stranka zakonito odredila delo preko polnega delovnega časa. Odredbo je po 2. odstavku 143. člena ZDR izdala v pisni obliki pred začetkom dela, upoštevala je omejitve, ki so določene v 3. odstavku istega člena ZDR in v postopku pred sodiščem prve stopnje dokazala zakonit razlog za odreditev dela preko polnega delovnega časa iz 1.

odstavka 143. člena ZDR – dokazala je, da opravlja dejavnost, v kateri je vezana na roke za dobavo etiket in mora v primeru zamud plačati pogodbeno dogovorjene kazni, zaradi usposobljenosti posameznih delavcev za delo s stroji, pa dela ne morejo opraviti drugi ali novi delavci.

Odredba o nadurnem delu (priloga B2) ne predstavlja javne listine, kot zmotno meni pritožba. Skladno s 1. odstavkom 224. člena ZPP je javna listina listina v fizični ali elektronski obliki, ki jo v predpisani obliki izda državni organ v mejah svoje pristojnosti, in listina, ki jo izda v taki obliki samoupravna lokalna skupnost, družba ter druga organizacija ali posameznik pri izvrševanju javnega pooblastila, ki je poverjeno z zakonom. Javna listina in listina, ki je po posebnih predpisih izenačena z javno listino, dokazujeta resničnost tistega, ker potrjujeta ali določata. Slednje ne velja za odredbo, ki jo izda delodajalec, v vsakem primeru pa bi tožena stranka lahko dokazovala, da posamezni podatki v listini oziroma v odredbi niso resnični. To je storila v konkretnem primeru. Sodišče prve stopnje je na podlagi izpovedi priče I.P. pravilno ugotovilo, da je datum izdaje listine (31. 3. 2009) zapisan po pomoti, na podlagi izpovedi priče A.B. pa, da je bila odredba o delu preko polnega delovnega časa izdana dva do tri dni prej.

Pritožbeno sodišče še dodaja, da je bilo tožniku delo preko polnega delovnega časa odredeno za termina od 1. do 3. 5. 2009 in od 9. 5. 2009 do 10. 5. 2009 (vsakokrat po osem ur), pri čemer je pri presoji odpovedi mogoče upoštevati le dejstvo, da je tožnik odklonil delo v prvem terminu, saj je bilo že 6. 5. 2009 izdano vabilo na zagovor. Iz tega razloga se v zvezi z odklonitvijo dela v drugem terminu ni mogel zagovarjati. Kljub temu pritožbeno sodišče soglaša z odločitvijo, da je redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga z dne 18. 5. 2009 zakonita, saj za odpoved zadošča že odklonitev dela preko polnega delovnega časa v terminu od 1. do 3. 5. 2009, tožena stranka pa je dokazala, da je tožnik neopravičeno odklonil odredeno delo, s čimer je kršil obveznosti iz delovnega razmerja. Razlog je utemeljen, kot je pravilno presodilo sodišče prve stopnje, saj je opravljanje dela preko polnega časa v primerih izjemno povečanega obsega dela zaradi izpolnitve pogodbenih obveznosti za toženo stranko ključnega pomena.

Nebistvena je pritožbena navedba, da tožena stranka zaradi odklonitve dela preko polnega delovnega časa ni utrpela škode, ker nastanek škode ni bistven pogoj za zakonitost odpovedi. Sicer pa odpoved v konkretnem primeru niti ni bila podana zaradi škode, ki jo naj bi tožnik povzročil, ampak zaradi tega, ker ni izpolnjeval obveznosti iz delovnega razmerja.

Ker niso bili podani niti pritožbeni razlogi, ki jih je uveljavljal tožnik, niti tisti, na katere se pazi po uradni dolžnosti, je pritožbeno sodišče pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in po 353. členu ZPP potrdilo izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje.

Odločitev o pritožbenih stroških temelji na 1. odstavku 165. člena ZPP v povezavi s 1. odstavkom 154. člena ZPP. Tožnik sam krije svoje pritožbene stroške, ker v postopku s pritožbo ni uspel.

Datum zadnje spremembe: 05.11.2010